

*Jelgavas 4⁵
vidusskola*

7.-13. novembris

RĪCĪBAS DIENAS 2022

Latvijas
vides
aizsardzības
fonds

MAZAS RĪCĪBAS LIELA IETEKME

7.-13. novembris

RĪCĪBAS DIENAS 2022

/videsfonds
/tee_jatvia

Šogad rīcības dienas izcels katras mazas rīcības nozīmi.

Viens no pārmaiņu priekšnosacījumiem ir sākt ar maziem soļiem, kurus var paveikt ikviens. Arī tad, kad runa ir par tādiem globāliem izaicinājumiem kā klimata krīze, bioloģiskās daudzveidības izzušana un vides piesārņojums.

Ikviens var sniegt savu artavu, izglītojot par šiem jautājumiem, īstenojot praktiskas rīcības un rādot labo piemēru.

Mazas rīcības, ko katrs paveic atsevišķi, kopumā rada lielu ietekmi!

#GlobalActionDays

#Ekoskolas

#MazasRicibasLielaietekme

#RicibasDienas2022

VAIRĀK: ej.uz/erd22

Klimata pārmaiņas
Atkritumi

Vide un veselīgs dzīvesveids
Ūdens

Bioloģiskā daudzveidība
Skolas vide un apkārtnē

Transports
Atkritumu šķirošana

Pārtika
Mežs

Enerģija

Vides kodekss

KONKURSS no 3.-12. klasei
Laiks no 7. novembra līdz 10.
novembrim.

Katra klase izdomā vides kodeksu, ko
iesniedz līdz 10.novembrim. 11. novembrī
notiks balsošana. Labākais Vides kodeks
kļūs par mūsu Ekoskolas kodeksu.

*Vides kodekss var būt: dzejolis, dziesma
vai zīmējums*

Mūsu skolas gada tēma ir
MEŽS

#GlobalActionDays

#Ekoskolas

#MazasRicibasLijelaIetekme

#RicibasDienas2022

VAIRĀK: ej.uz/erd22

Saraksts

Viens no vienkāršākajiem un konkrētākajiem veidiem, kā veidot kodeksu, ir izveidot sarakstu ar rīcību, ko skolēni un skola kopumā apņemas veikt. To būs grūtāk padarīt interesantu un piesaistošu, bet vismaz visiem būs skaidrs, par ko ir runa.

Dzejolis

Var padarīt kodeksu pievilcīgāku un vieglāk iegaumējamu, izveidojot to dzejoļa formā. Ļoti svarīgi šeit neizmantot pazīstamu dzejnieku darbus vai ļoti tēlainu dzeju – daudz svarīgāks ir konkrētums.

Dzejolis kā kodekss var būt sevišķi vērtīgs bērnudārzā, kur to var iegaumēt arī bērni, kas vēl neprot lasīt. Tiesa, skolās jābūt uzmanīgiem ar dzejoļa noskaņu – būtu slikti, ja vecāko klašu audzēkņiem kodekss šķistu bērnišķīgs un nenopietns.

Dziesma

Lielu atzinību skolēnu vidū izpelnās kodeksi kā dziesmas vārdi. Protams, ir ļoti grūti sarakstīt jaunu dziesmu, taču rezultāts var pēc tam tikt izmantots vairākus gadus, tādēļ ir vērts pamēģināt. Vidusskolās vislabākais, ja dziesmu var sarakstīt kāda skolas grupa, piešķirot tai mūsdienīgu skanējumu.

Zīmējumi

Viens no labākajiem veidiem, kā izveidot kodeksu pievilcīgu, ir papildināt to ar zīmējumiem un padarīt par mākslas darbu. Vairākās skolās kodekss izskatās kā koks, kura lapās, saknēs, zaros var atrast solījumus.

MAZAS RĪCĪBAS LIELA IETEKME

7.-13. novembris

RĪCĪBAS DIENAS 2022

[/videsfonds](#)
[/tee_latvia](#)

Vides piesārņojums

#GlobalActionDays

#Ekoskolas

#MazasRicibasLielatekme

#RicibasDienas2022

VAIRĀK: ej.uz/erd22

Katra klase 1.-12. klasei izvēlas vienu no **Vides piesārņojuma vietām**

- skola
- skolas apkārtnē
- Jelgavas pilsētā

Klase pēta, kas **piesārņo Jūsu izvēlēto vietu**. Piedāvā savus **risinājumus**, kā mazināt vides piesārņojumus savā izvēlētajā vietā.

Darbu iesniegt var gan plakāta veidā, gan video.

Darbs jāiesniedz līdz 11. novembrim 202.kabinetā, skolotāji video ieliek MS Teamas Rīcību dienas - ekoskola 2022. mapē.

Vides piesārņojums – gaisa, zemes, ūdens...

Vides piesārņojums - jebkādas **vielas** (cietvielas, šķidrums vai gāzes) vai **enerģijas formas** (piemēram, siltuma, skaņas, gaismas vai radioaktivitātes) kaitējums videi, apdraudot tajā esošo organismu veselību un dzīvību.

Vides piesārņojums – gaisa, zemes, ūdens...

- Piesārņojums ar vielām:

Cietvielas

Sadzīves atkritumi

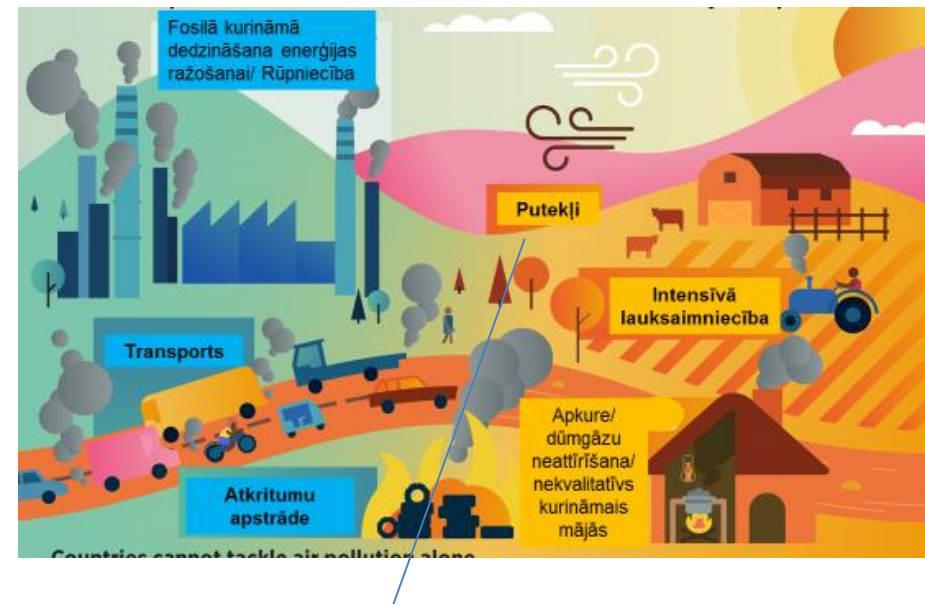
- + pelni
- +dūņas,
- +dzīvnieku fermu atkritumi
- +minerālu ieguves tukšie ieži

Šķidrumi

Naftas produkti, lauksaimniecības ķīmija (pesticīdi), sadzīves ķīmija, skābes, sārmī, smagie metāli, u.c.

Gāzes

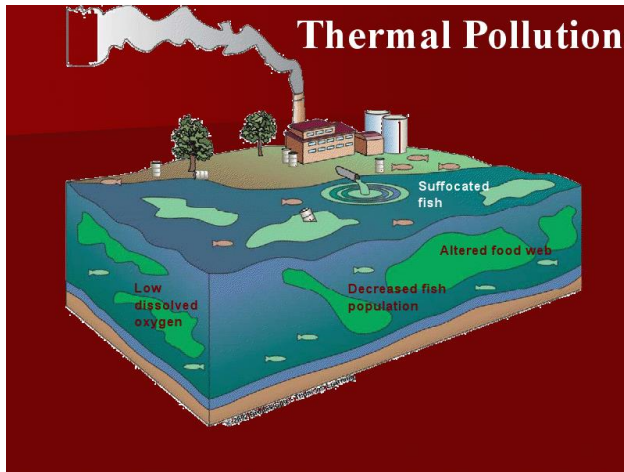
*Putekļi – cietvielas vai šķidrumi

Vides piesārņojums – gaisa, zemes, ūdens...

Piesārņojums ar enerģijas formām (piemēram, siltuma, skaņas, gaismas vai radioaktivitātes)

Siltums

Termoelektrostaciju, rūpniecības notekūdeņi

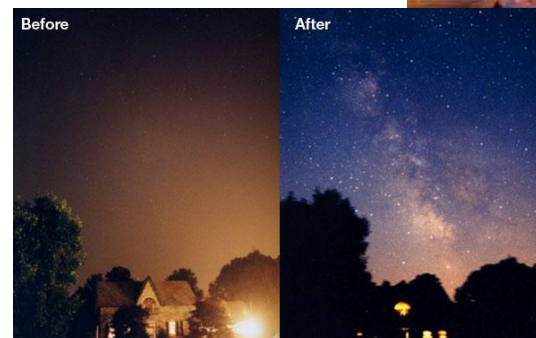
Skaņa

Satiksmes, būvniecības, izklaides u.c. radītie trokšņi

Gaisma

Nekvalitatīva mākslīgā nakts apgaismojuma radīta gaisma, kas krīt vietās, kur ir nevēlama.

Risinājumi

Risinājumi

Izvēlēties un popularizēt videi draudzīgas alternatīvas jeb neradīt piesārņojuma avotus:

- videi draudzīgas lauksaimniecības prakses (bioloģiskā lauksaimniecības popularizēšana, savas pārtikas audzēšana, neizmantojot pesticīdus, minerālmēslus u.tml.),
- notekūdeņu attīrīšana, nepiesārņošana, piem., izmantojot sadzīves ķīmiju ar ekomarkējumu.
- videi draudzīga transporta popularizēšana, izmantošana,
- atbildīga atkritumu apsaimniekošana –neradīšana, samazināšana, pārstrāde utt.
- atteikšanās no vienreizlietojamās plastmasas (plastmasas maisiņi, pudeles, salmiņi, trauki u.c.)
- augsnes attīrīšana, piem., izmantojot augus, kas izturīgi pret piesārņojumu.(Piem., saulespuķes, kukurūza, rapsis.)
- atbildīgs papīra patēriņš
- ekotūrisma atbalstīšana, popularizēšana
- videi draudzīgu svētku organizēšana, piem., izvēloties videi draudzīgus dekorējumus.

Atkritumu problemātika

RISINĀJUMS

Vadīties pēc Aprites ekonomikas principiem!

Jāatceras - lai veicinātu efektīvu resursu patēriņu ar šķirošanu vien nepietiks! Pirmkārt, jādomā, kā neradīt un samazināt atkritumus, izmantot lietas atkārtoti, remontēt, atjaunot utt.

Aprites ekonomikas «9R» lēmumu pieņemšanas stratēģija.

- 01 **Atsakies no izmantošanas** (angl. Refuse)
- 02 **Samazini patēriņu** (angl. Reduce)
- 03 **Izmanto lietas atkārtoti** (angl. Reuse)
- 04 **Remontē** (angl. Repair)
- 05 **Atjauno** (angl. Refurbish)
- 06 **Nodod atkārtotai ražošanai** (angl. Remanufacture)
- 07 **Pārveido un pārplāno lietojumu** (angl. Repurpose)
- 08 **Nodod pārstrādei** (angl. Recycle)
- 09 **Atgūsti materiālus un enerģiju** (angl. Recover)

Prioritāra rīcība

Kad nav citu variantu

Noderīgi resursi

- Materiāli par aprites ekonomiku kā atkritumu problemātikas risinājumu - ej.uz/ae-materiali Papildus materiāli, kas palīdzēs saprast, kā efektīvāk izmantot resursus <https://atkritumiekoskolam.wordpress.com/macibu-temas/>
- Dažādi izglītojoši resursi un padomi par ikdienā lietotām ķīmiskām vielām, kas var nopietni kaitēt veselībai un dabai. <https://padomapirmsperc.lv/produkti/bistamas-vielas/lasi-un-skaties/>
- Informācija par bioloģisko lauksaimniecību <https://biologiski.lv/>
- Materiāls par pārtikas atkritumiem <http://ekodizains.org/projekti/samazini-partikas-atkritumus-sava-skola/>
- Dažādi padomi ,piem., par atbildīgu papīra patēriņu (5. lpp), transportu, pārtiku iestādē utt. http://www.homoecos.lv/wp-content/uploads/2017/10/Zalo_darbariku_kaste_homoecos.pdf , http://www.pdf.lv/uploads/dokumenti/PDF_GreenOffice_Bookle.pdf
- Iepriekšējo Rīcības dienu idejas saistībā ar vienreizlietojamo plastmasu https://www.plavinunovads.lv/sites/default/files/photo_and_files/dokumenti/preses_relizes/ekoskolu-r-c-bas-dienas-2018.pdf
- Videi draudzīgi svētki <https://atkritumiekoskolam.wordpress.com/2019/10/14/ko-izmantot-balonu-vai-gaisa-laternu-vieta/>
- Vērtīga informācija par Ekomarkējumu <https://ekomarkejums.lv/>

Ekoskolas

Rīcības dienas

- Piemērus nākotnes scenārijiem un konkrētām prioritārām rīcībām, ko izmantot izglītojošās aktivitātēs, atradīsiet šeit <https://ej.uz/sekas-ricibas-rd>

RĪCĪBAS DIENAS 2022
no 7.-13. novembrim

MAZAS RĪCĪBAS
LIELA IETEKME

klimata pārmaiņas

vides piesārņojums

bioloģiskās
daudzveidības
samazināšanās

#RīcībasDienas2022
#Ekoskolas

VAIRĀK: ej.uz/erd22

ORGANIZĀTORI:
Ekoskolas FEE Latvijas vides aizsardzības fonds

